

Vinsten av marginalsattesänkningar

Effekter på kort och lång sikt

September 2026

Fredrik Carlgren

Innehåll

Inledning	3
Vilka är höginkomsttagarna?	4
Hur kan en sänkning utformas?	5
Vilka är de långsiktiga effekterna?	8
Utbildning	8
Internationell rörlighet	9
Innovation	10
Mer än en budgetfråga	10
Referenser	11

Inledning

Nivån på de högsta marginalsatterna har länge varit en omdebatterad fråga i svensk skattepolitik. I grunden handlar diskussionen om en avvägning mellan fördelningspolitiska ambitioner och behovet av ett effektivt skattesystem som ger goda förutsättningar för arbete, investeringar och tillväxt. Svenskt Näringslivs utgångspunkt är att effektivitetsperspektivet fått för litet genomslag i denna avvägning.

Vissa lättnader har visserligen genomförts under senare tid. År 2020 avskaffades värnskatten, vilket sänkte den högsta marginalsatten med fem procentenheter. Fem år senare avskaffades även avtrappningen av jobbskatteavdraget, vilket tog bort ytterligare tre procentenheter. Marginalsatten är trots detta fortsatt hög. I en genomsnittlig kommun uppgår den till 52 procent. När hänsyn tas till arbetsgivaravgiften, vilken inte är kopplad till några ytterligare förmåner i dessa inkomstskikt, är skattekiln 64 procent. Räknar man dessutom in skatter på den efterföljande konsumtionen stiger den till omkring 70 procent.

Ett problem med så höga nivåer är att de kan påverka beteendet bland arbetskraften. Det kan handla om minskade arbetsinsatser, svagare incitament för karriärutveckling och ansvarstagande, eller andra val som påverkar inkomstutvecklingen. Höga marginalsatter kan också öka incitamenten till improduktiv skatteplanering eller att individer försöker att senarelägga inkomster de annars hade tagit ut idag. Sådana beteendeanpassningar behöver inte vara särskilt stora för att ge betydande konsekvenser på gruppens totala skattebas. När detta sker påverkas även andra skatter än de som driver upp progressiviteten. En svagare utveckling av arbetsinkomsterna innebär lägre intäkter från såväl kommunalskatt som arbetsgivaravgift och, i nästa led, lägre konsumtionsskatter. Totalt sett kan skatteintäkterna till och med bli lägre än vad de annars hade varit.

Ett annat problem är att höga marginalsatter minskar Sveriges attraktionskraft för högkvalificerad arbetskraft. Att detta är ett reellt problem finns det redan idag ett implicit erkännande för i skattelagstiftningen. Utländska experter kan, under vissa förutsättningar, undanta 25 procent av inkomsten från beskattning. Det sänker den högsta marginalsatten till omkring 39 procent exklusive arbetsgivaravgift och 51 procent inklusive. Förslag finns dessutom om att förstärka den skattefria andelen till 30 procent för att bättre kunna svara mot den internationella konkurrensen.¹

Expertskatten är en nödvändig ventil, men den löser inte hela problemet. Dels är den tidsbegränsad och förknippad med osäkerhet eftersom den kräver ett ansökningsförfarande. Dels riktas den endast till personer som rekryteras till Sverige från utlandet. När kvalificerad arbetskraft kan välja mellan arbetsmarknader i flera länder räcker det emellertid inte att vara attraktiv för omvärlden om de inhemska villkoren halkar efter.

Hur stora konsekvenser de högsta marginalsatterna får beror ytterst på hur individer reagerar på dem. Vissa anpassningar sker relativt snabbt och påverkar skattebasen direkt. Andra tar längre tid, exempelvis utbildnings- och karriärval eller beslut om i vilket land man väljer att arbeta.

Denna rapport behandlar båda dessa perspektiv. Den inleds med en kort beskrivning av gruppen som har inkomster över brytpunkten, med fokus på utbildning och yrke. Därefter diskuteras olika sätt att sänka den statliga inkomstskatten och hur stor skattebasrespons som krävs för att reformerna ska bli

¹ Finansdepartementet (2026).

självfinsierande. Detta jämförs sedan mot empiriska skattningar. Slutligen belyses några mekanismer som är svåra att fånga i kortsiktiga reformutvärderingar, men som kan ha stor betydelse på längre sikt.

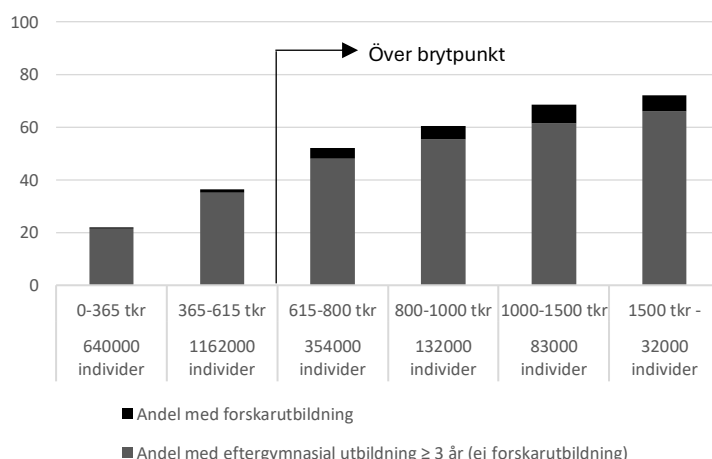
Vilka är höginkomsttagarna?

De högsta marginalskatterna beskrivs inte sällan som ”en skatt på de rika”. Problemet med en sådan beskrivning är inte bara att den blandar ihop inkomst och förmögenhet, utan också att den riskerar att leda tanken fel. De högsta marginalskatterna träffar onekligen personer högre upp i inkomstskalan, men beskrivningen säger inget om vad som i övrigt kännetecknar dessa individer. Vilken utbildningsnivå har de och hur kvalificerade yrken arbetar de i?

För att få en klarare bild har vi låtit SCB sammanställa statistik över utbildning och yrke för olika inkomstsegment. Materialet visar ett tydligt samband mellan utbildningsnivå och inkomster. Bland personer med arbetsinkomster i åldern 35-54 år ökar andelen med minst tre års eftergymnasial utbildning successivt med inkomstnivån (figur 1).² Totalt har 57 procent av personerna över brytpunkten en sådan utbildning, jämfört med 31 procent bland dem under brytpunkten. Även andelen forskarutbildade ökar överlag med inkomsten, men kulminerar i det näst högsta inkomstsegmentet.

Figur 1. Andel högutbildade efter inkomstsegment (%)

Individer med arbetsinkomst >0 i åldersgrupp 35-54 år, år 2024

Källa: SCB, egna beräkningar

Not: Brytpunkten år 2024 var 615 300 kr.

Skillnaden gäller inte bara utbildningens längd utan även dess inriktning. Bland personer under brytpunkten har knappt 10 procent en eftergymnasial utbildning inom teknik eller naturvetenskap, jämfört med omkring 30 procent bland dem över brytpunkten. En sådan utbildningsbakgrund är alltså ungefär tre gånger så vanlig i gruppen som betalar statlig inkomstskatt. Det förstärker bilden av att högre inkomster i stor utsträckning sammanfaller med kompetenser som är starkt efterfrågade i många kunskaps- och teknikintensiva verksamheter.

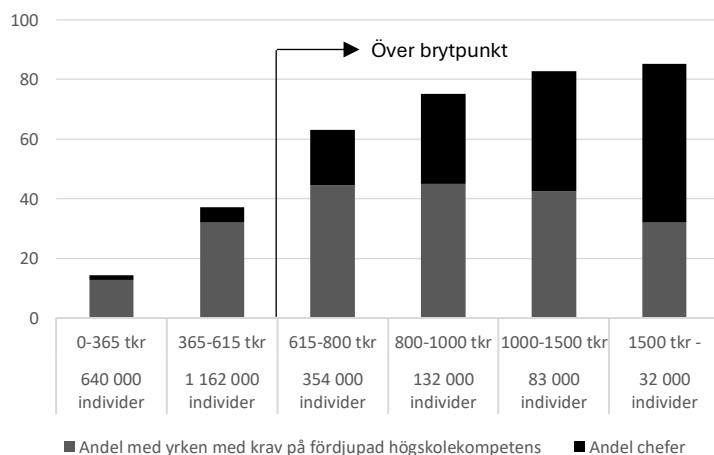
Ett annat sätt att belysa kvalifikationsnivån är att studera vilka yrken personerna faktiskt arbetar i. Med hjälp av SCB:s yrkesklassificering, SSYK, kan man bland annat identifiera chefsyrken och yrken med krav på fördjupad högskolekompetens; två grupper som omfattar ledningsansvar och specialistkvalifikationer.

² De mönster som framträder för denna åldersgrupp syns också i en population utan åldersrestriktioner. Nivåerna är dock lägre eftersom individer som ännu inte kommit in på arbetsmarknaden eller fullföljt sina utbildningar då tillkommer.

Även här framträder ett tydligt samband med inkomsten (figur 2). Andelen som arbetar inom någon av dessa två yrkesgrupper ökar successivt med inkomsten. Totalt tillhör 70 procent av personerna över brytpunkten någon av dessa två yrkesgrupper, jämfört med 29 procent bland dem under brytpunkten. En nyans i statistiken är att andelen som arbetar i yrken med krav på fördjupad högskolekompetens når sin högsta nivå i inkomstskiktet 800 000 – 1 000 000 kronor, medan andelen chefer fortsätter att öka genom hela fördelningen. Detta avspeglar sannolikt att personer med specialistkompetens ofta övergår till roller med ledningsansvar.

Figur 2. Andel i högkvalificerade yrken (%)

Individer med arbetsinkomst >0 i åldersgrupp 35-54 år, år 2024

Källa: SCB, egna beräkningar

De högsta marginalskatterna träffar alltså i stor utsträckning personer med lång utbildning, specialistkompetens och ledningsansvar. I praktiken fungerar progressiviteten som en extra skatt på avkastningen från sådana kvalifikationer. Lite tillspetsat kan man säga att detta är en del av priset för att bedriva fördelningspolitik via arbetsbeskattningen. Mot den bakgrunden diskuteras i det följande olika sätt att sänka de högsta marginalskatterna och därmed förändra avvägningen mellan fördelning och effektivitet.

Hur kan en sänkning utformas?

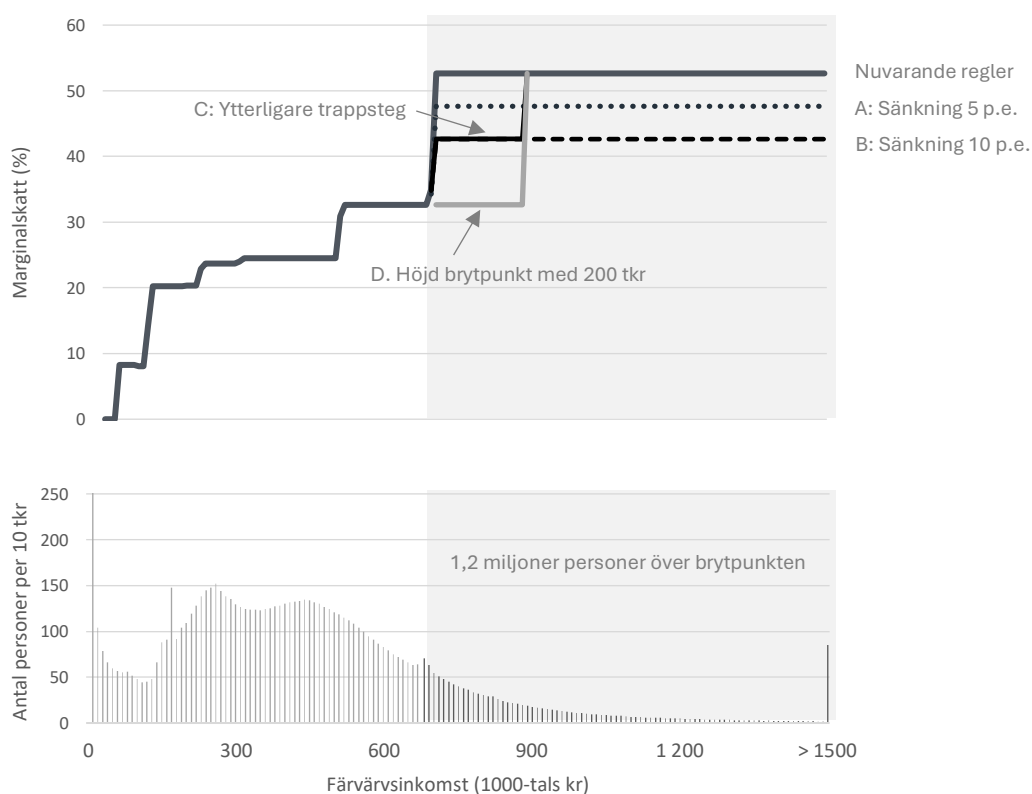
De högsta marginalskatterna kan i huvudsak sänkas på två sätt: via den statliga inkomstskatten eller via arbetsgivaravgiften. Det sistnämnda innebär att man i likhet med flera andra OECD-länder inför ett tak för delar av avgiftsuttaget. För svensk del vore det exempelvis naturligt att sätta ett tak på ålderspensionsavgiften vid 8,07 inkomstbasbelopp eftersom inkomster över denna nivå inte ger ytterligare pensionsrätt.³

Denna rapport avgränsas dock till det första reformspåret: den statliga inkomstskatten, dvs. den skatt som tas ut på månadslöner över cirka 55 000 kronor. Även inom den ramen finns flera valmöjligheter. I Svenskt Näringslivs tillväxtagenda föreslås en sänkning med fem procentenheter. Detta bör följas upp med en sänkning till 10 procent, dvs. en halvering jämfört med dagens nivå. I debatten förekommer även andra förslag, exempelvis att höja brytpunkten eller att införa ett nytt trappsteg med en lägre skattesats i ett begränsat intervall.

³ Se vidare Svenskt Näringsliv (2025a och 2025b).

Skillnaderna mellan dessa reformalternativ illustreras i figur 3. Alternativ A och B utgörs av sänkningarna på 5 respektive 10 procentenheter. I alternativ C införs istället ett nytt trappsteg där den statliga inkomstkatten är 10 procent på de första 200 000 kronorna över brytpunkten. I alternativ D behålls dagens konstruktion med en enda skattesats, men brytpunkten höjs med 200 000 kronor. För att ge en bild av var förändringarna sker i fördelningen redovisas även antalet personer per inkomstintervall i figuren.

Figur 3. Marginalskatt och inkomstfördelning vid reformalternativen

Källa: SCB (FASIT) samt egna beräkningar.

Not: Avser prognos för inkomståret 2027. Arbetsgivaravgifter och konsumtionsskatter ingår ej.

Alla fyra alternativ berör samma grupp av individer. Enligt en prognos för inkomståret 2027 handlar det om cirka 1,2 miljoner personer. Dock är reformerna statsfinansiellt av olika magnitud. De statiska budgeteffekterna varierar från drygt 15 miljarder kronor för det nya trappsteget (alt. C) till 37 miljarder kronor för en sänkning med 10 procentenheter (alt. B).

Skillnaden ligger dels i hur mycket skattesatsen sänks, dels var i inkomstfördelningen marginalskatten ändras. I alternativ A och B sänks marginalskatten för alla över brytpunkten. I C och D sänks den bara i ett begränsat intervall. Personer med högre inkomster än så får enbart sänkt genomsnittsskatt medan marginalskatten på en inkomstökning förblir oförändrad. I dessa reformalternativ handlar det om drygt 480 000 personer. Över 60 procent av den statiska budgeteffekten faller på den gruppen.

Sänkta marginalskatter påverkar dock skatteintäkterna på fler sätt än vad statistiskt beräknade budgeteffekter förmår fånga. När marginalskatten sänks blir det mer lönsamt att öka sina beskattningsbara inkomster, exempelvis genom mer arbete, ökad produktivitet, jobbyten och andra anpassningar. Dessutom minskar incitamenten till skatteplanering. När skattebasen då växer kommer en

del av det statiska skattebortfallet tillbaka. Styrkan i denna respons mäts med den så kallade skattebaselasticiteten.⁴

En relevant fråga är hur hög denna elasticitet måste vara för att de olika reformalternativen ska bli helt självfinansierande. Den elasticitetsnivån kan beräknas direkt utifrån inkomstfördelningen. Det rör sig alltså om en referenspunkt för jämförelse och det bör understrykas att full självfinansiering inte är ett krav som nödvändigtvis måste uppfyllas. Ett återflöde på 100 procent är ovanligt i skattesammanhang och även väsentligt lägre nivåer kan indikera att skatten har betydande snedvridningar och negativa effekter som är angelägna att åtgärda.

Beräkningarna baseras på en FASIT-prognos över inkomstfördelningen år 2027. Beteendeanpassningar antas endast påverka arbetsinkomster och de resulterande inkomstökningarna antas användas till konsumtion.⁵ Under dessa förutsättningar skulle reformalternativen bli självfinansierande vid en elasticitet mellan 0,16 och 0,19 (tabell 1). En känslighetsberäkning där endast hälften av inkomstökningen konsumeras på kort sikt visar på något högre siffror: 0,20-0,24.

Lägst elasticitet krävs för reformen med ett nytt trappsteg (alt. C), men skillnaderna mellan alternativen är små och rangordningen bör därför inte övertolkas. Det bör också noteras att beräkningarna inte tar hänsyn till eventuella motverkande inkomsteffekter.⁶ Dessa bedöms vanligtvis som små, men kan vara relevanta i alternativ C och D, där många individer får lägre skatt utan att deras marginalsatt förändras. Något som sannolikt är av större betydelse är den forskning som visar att skattebasresponsen kan vara starkare högre upp i inkomstfördelningen. Graber m.fl. finner exempelvis i norska data att elasticiteten stiger från under 0,1 kring medianinkomsten till omkring 0,35 vid den 90:e percentilen och till över 0,5 vid den 95:e percentilen.⁷ Om motsvarande mönster gäller i Sverige innebär C och D att marginalsatten i dessa reformalternativ lämnas oförändrad just i de inkomstskikt där responsen kan vara som störst. Detta talar för att alternativen där marginalsatten sänks över hela intervallet ovanför brytpunkten (A och B) kan vara att föredra ur ett effektivitetsperspektiv.

Tabell 1. Omfattning och beräknade elasticiteter för de fyra reformalternativen

	A: sänkning med 5 p.e.	B: sänkning med 10 p.e.	C: Ytterligare trappsteg	D: Höjd BP med 200 tkr
Antal personer med sänkt skatt (tusental)	1 198	1 198	1 198	1 198
Antal med sänkt genomsnittsskatt men ej sänkt marginalsatt (tusental)	0	0	483	483
Statisk budgeteffekt (mdkr)	-18,7	-37,4	-15,5	-30,9
Elasticitet för arbetsinkomster som krävs för full självfinansiering	0,17	0,18	0,16	0,19
Känslighetsberäkning: 50% konsumtion	0,20	0,22	0,20	0,24

Källa: SCB (FASIT) samt egna beräkningar.

Det viktigaste med dessa referensvärden är dock att samtliga ligger i en storleksordning som återkommer i flera empiriska studier på svenska data. Exempelvis skattar Holmlund och Söderström elasticiteten för arbetsinkomster till knappt 0,3 när de studerar skatteförändringar under perioden 1991-2002

⁴ Skattebaselasticiteten mäter hur många procent inkomsterna förändras när behållningen av en extra intjänad krona förändras med en procent.

⁵ Konsumtionsskattesatsen är satt till 19 procent i enlighet med Lundberg (2017). Elasticitetsberäkningarna har gjorts med stöd av sammanställningen i det tekniska appendixet till Lundberg (2016).

⁶ En inkomsteffekt uppstår när lägre skatt höjer den disponibla inkomsten, vilket kan minska behovet av att arbeta lika mycket för att uppnå en viss konsumtionsnivå.

⁷ Elasticiteten fortsätter att stiga ytterligare över p95, se Graber m.fl. (2026), figur 3a, s. 19.

(värnskatten). Något lägre ligger Miao m.fl. (2025) i deras studie av jobbskatteavdragets avtrappning: 0,16 för arbetsinkomster.

Svenskt Näringsliv (2024) har tillämpat en liknande metodik på värnskattens avskaffande år 2020. Analysen bygger på aggregerade data och har därför sämre möjligheter att isolera reformeffekten än studierna ovan, men indikerar en elasticitet på omkring 0,27.

Även 1990/91 års stora skattereform har analyserats. Seléns skattningar varierar mellan olika specifikationer. För arbetsinkomster ligger en central skattning på knappt 0,25, medan specifikationerna med beskattningsbar inkomst ligger i intervallet 0,2–0,4.⁸ Hansson (2007) finner högre värden på 0,4–0,5 för beskattningsbar inkomst.

Att skattningarna skiljer sig åt en del är inte överraskande. Det beror dels på skillnader i metod, dels på olikheter i reformernas storlek och utformning. Det finns kostnader och friktioner förknippade med att ändra sitt beteende och vid mindre marginalskatteförändringar kan dessa dämpa responsen. Som Chetty (2012) har visat behöver friktionerna inte vara särskilt stora för att en betydande underliggande elasticitet ska döljas. Detta är en möjlig förklaring till lägre skattningar vid mindre reformer.

Även om det är svårt att slå fast exakt hur stort återflödet skulle bli för just de reformer som diskuteras här är det inte den mest centrala frågan. Viktigare är istället att de elasticiteter, som enligt våra beräkningar krävs för full självfinansiering (0,16–0,19), ligger väl i linje med de elasticiteter som återkommer i svenska studier. Full självfinansiering framstår därmed som ett förväntat och rimligt utfall, även om det faktiska återflödet sannolikt påverkas av sänkningens utformning.

Vilka är de långsiktiga effekterna?

De elasticiteter som diskuterats hittills bygger i huvudsak på hur inkomster reagerar under de första åren efter en skatteförändring. Det är relevant för de offentliga finanserna på kort och medellång sikt, men behöver inte täcka hela responsen. För många arbetstagare kan det ta tid innan förändrade incitament påverkar inkomsten. Ökade arbetsinsatser eller mer ansvar behöver inte ge omedelbart utslag på ersättningen utan kan få betydelse först genom en framtida befordran eller byte av arbetsgivare.

Kleven m.fl. (2025) visar i en studie på danska data att denna tidsdimension kan ha stor betydelse. Med en traditionell metod finner de en arbetsinkomstelasticitet på omkring 0,2, dvs. i linje med många andra analyser av mer kortsiktiga responser. När de istället använder jobbyten för att fånga att inkomstförändringar kan ske med fördröjning skattas den långsiktiga elasticiteten till omkring 0,5.

Med en elasticitet i den storleksordningen skulle de skattesänkningar som diskuteras här inte bara lämna de offentliga finanserna opåverkade utan på sikt till och med stärka dem påtagligt. Även dessa resultat fångar dock endast en del av de anpassningar som kan uppstå på längre sikt. Beslut om utbildning och specialisering, eller i vilket land högkvalificerad arbetskraft väljer att arbeta, kräver ännu längre tid för att få genomslag.

Utbildning

När det gäller utbildning handlar det i princip alltid om effekter med stor fördröjning. En typisk universitetsutbildning löper 3–5 år och därefter följer en period då individen etablerar sig på arbetsmarknaden och bygger upp praktisk erfarenhet. Det kan därför dröja många år från det att ett utbildningsval görs till dess att de fulla effekterna på kompetens, produktivitet och inkomster blir synliga. En utvärdering som görs några få år efter en skattereform kommer inte kunna fånga sådana effekter.

⁸ Selén (2002): I tabell 5, specifikation A1, skattas elasticiteten för arbetsinkomst till 0,24. För beskattningsbar inkomst redovisas skattningar på omkring 0,2–0,4; Selén bedömer att detta intervall bör betraktas som en övre gräns.

Det är därför svårt att slå fast ett kausalt samband mellan progressiva skatter, utbildningsval och produktivitet. Däremot vet vi att avkastningen på högre utbildning internationellt sett är låg i Sverige. Enligt data från OECD tjänar personer med eftergymnasial utbildning i genomsnitt 25 procent mer än personer med gymnasial utbildning.⁹ Personer med en master- eller doktorsexamen tjänar 44 procent mer. Motsvarande siffror för OECD är 55 och 87 procent. Av samtliga OECD-länder har Sverige den tredje lägsta utbildningspremien för eftergymnasiala studier.¹⁰

De låga utbildningspremierna kan naturligtvis ha olika förklaringar, däribland hur lönebildningen fungerar. Men progressiv beskattning kan också spela en roll. Guvenen m.fl. (2009) visar att länder med mer progressiva skatter uppvisar mindre löneskillnader även före skatt. I deras modell är förklaringen att progressiv beskattning minskar avkastningen på att bygga upp humankapital, både genom utbildning och lärande i arbetslivet. Mindre investeringar i humankapital innebär på sikt lägre produktivitet och löner, med särskilt stora effekter högre upp i fördelningen. Att lönestrukturen är sammanpressad redan före skatt behöver i så fall inte enbart vara en följd av lönebildningen, utan också vara ett resultat av att mindre humankapital byggs upp.

Internationell rörlighet

Höga marginalsatser kan även påverka var kvalificerad arbetskraft väljer att arbeta. Som tidigare nämnts är det vanligt att länder med hög arbetsbeskattning, däribland Sverige, har särskilda lättnader för utländska experter. Förekomsten av sådana system avspeglar att det finns en skattekonkurrens mellan länder. Detta är inte särskilt förvånande eftersom det, ur det enskilda landets perspektiv, är rationellt att försöka locka till sig mer spetskompetens än det förlorar. Ett nettoinflöde ger inte bara skatteintäkter utan, kanske ännu viktigare, ökad produktion i kunskapsintensiva och högproduktiva sektorer.

Kleven m.fl. (2014) visar i sin analys över införandet av den danska expertskatten att sådana lättnader är viktiga för ett lands internationella attraktionskraft för kvalificerad arbetskraft. Reformen dubblade antalet högbetalda personer från utlandet som hade tillgång till skattelättnaden, relativt personer som tjänade något mindre och inte omfattades. Liknande resultat finns för andra grupper med särskilt hög kompetens. Akcigit m.fl. (2015) visar exempelvis att de högsta skattesatserna påverkar var de mest framstående utländska uppfinnarna väljer att arbeta och att effekten är särskilt stor bland dem som är verksamma i multinationella företag.

Studierna visar att skatter kan påverka beslut om vilka länder människor väljer att arbeta i. De svenska skattevillkoren kan därför inte bedömas isolerat, utan måste ses i relation till de villkor som erbjuds i omvärlden. Detta är särskilt relevant inom EU, där de institutionella hindren för arbetskraftsrörlighet är små.

En expertskatt angriper dock bara den ena sidan av problematiken. Om de gängse skattereglerna inte är internationellt konkurrenskraftiga riskerar samtidigt utflödet av högkvalificerad arbetskraft att öka. Dessutom kan höga skatter göra det svårare att bemanna kvalificerade funktioner, exempelvis FoU-avdelningar och huvudkontor. Företag kan då istället välja att bygga upp dem i andra länder. En sådan effekt syns inte i statistiken över utflyttning, men innebär likväl att arbetstillfällen och produktion förläggs någon annanstans. Det kan också uppstå ett legitimitetsproblem när personer som utför samma arbete beskattas olika beroende på varifrån de rekryterats, något som kan minska det allmänna förtroendet för skattesystemet. En expertskatt kan alltså inte ersätta internationellt konkurrenskraftiga skatteregler för den högkvalificerade arbetskraft som redan finns och verkar i Sverige.

⁹ Data hämtade 2026-09-01 från OECD Data Explorer. Åldersgruppen är 25–64 år. För svensk del avses år 2024, för OECD år 2023.

¹⁰ *Ibid.* För merparten av länderna avses data år 2024, men andra år förekommer också. Generellt används det senaste tillgängliga åren i jämförelsen.

Innovation

En näraliggande aspekt är hur skatterna påverkar innovationer. Om spetskompetens eller hela utvecklingsavdelningar lämnar landet på grund av höga skatter kan detta minska antalet innovationer. Det är en förlust som får efterdyningar: kompetensuppbyggnad, leverantörsled och den fortsatta utveckling som bygger vidare på en innovation tenderar att hamna i ursprungslandet. Sådana effekter kan få återverkningar under lång tid.

Skatterna kan också påverka hur mycket de som stannar faktiskt innoverar. Båda dessa dimensioner analyseras av Akcigit m.fl. (2021) i en studie på amerikanska data. Konkret studerar de hur person- och bolagsskatter påverkar innovationernas omfattning, lokalisering och kvalitet, mätt bland annat genom antalet patent och antalet citeringar av patent.

Författarna finner att skatter har en signifikant negativ påverkan på mängden innovation och var innovativ verksamhet lokaliseras. För den typ av innovation som sker inom företag har bolagsskatten en negativ inverkan på både lokalisering och produktion av innovationer. Den personliga skatten påverkar denna innovation i mindre grad. Däremot är den viktig för uppfinnare som verkar utanför företagssektorn. I den gruppen påverkas både innovationsvolym och lokaliseringsbeslut av personbeskattningen.

Självfallet går det inte att med exakthet direkt översätta samtliga dessa resultat till förhållandena i Sverige. För den enskilde är det ett enklare beslut att flytta från en delstat till en annan än att byta land. För ett företag som kanske redan är verksamt i flera olika länder kan dock omlokalisering ligga närmare till hands.

Mer än en budgetfråga

Som diskuterats här kan höga marginalskafter ge effekter genom flera olika kanaler. En del av effekterna är så pass långsiktiga att traditionella studier inte förmår fånga dem. Skatterna kan påverka hur människor utvecklar sin karriär, vilka utbildnings- och specialiseringsval de gör, i vilket land de väljer att arbeta och till och med hur mycket innovation som kommer till stånd. Att sådana effekter är svåra att mäta därför att de uppträder gradvis och under långa tidsperioder är inget skäl att bortse från dem.

För Sverige är det av stor betydelse att vår ställning som kunskapsnation, med kvalificerade och högproduktiva arbeten, kan stärkas ytterligare. Flera av grundförutsättningarna finns redan på plats. Sverige har internationellt konkurrenskraftiga företag, forskning av hög kvalitet, en stark startupmiljö med en väl fungerande kapitalmarknad och starka institutioner. Det är tillgångar som måste värnas. Men deras fulla potential tas inte till vara om skattesystemet påtagligt minskar avkastningen på utbildning, specialisering och ansvar, eller gör det svårare att attrahera och behålla den kompetens som en kunskapsintensiv ekonomi är beroende av. Här är de höga marginalskafterna en tydlig svaghet.

Frågan om de högsta marginalskafterna bör därför inte reduceras till hur stora statiska budgeteffekter en skattesänkning medför. I själva verket krävs, som diskuterats här, relativt begränsade beteendeanpassningar för att en reform ska ge ett betydande återflöde. Empiriska studier visar dessutom att responserna kan växa när tidshorisonten förlängs. Sänkta marginalskafter är därmed i första hand en fråga om Sveriges långsiktiga tillväxtpotential.

Referenser

Akcigit, U., Baslandze, S. och Stantcheva, S. (2015), "Taxation and the International Mobility of Inventors". NBER WP 21024.

Akcigit, U., Grigsby, J., Nicholas, T. och Stantcheva, S. (2021), "Taxation and Innovation in the 20th Century", NBER WP 24982.

Chetty, R. (2012), "Bounds on Elasticities with Optimization Frictions: A Synthesis of Micro and Macro Evidence on Labor Supply", *Econometrica*, vol. 80, No. 3, 969-1018.

Finansdepartementet (2026), "Skatteincitament för forskning och utveckling", lagrådsremiss, 11 juni 2026.

Graber, M., Håvarstein, M., Mogstad, M., Torsvik, G. och Vestad, O.L. (2026), "Substitution and Income Effects of Labor Income Taxation". NBER WP 34987.

Guvenen, F., Kuruscu, B. och Ozkan, S. (2009), "Taxation of Human Capital and Wage Inequality: A Cross-Country Analysis". NBER WP 15526.

Hansson, Å. (2007), "Taxpayers' Responsiveness to Tax Rate Changes and Implications for the Cost of Taxation", *International Tax and Public Finance* 14, 563-582.

Holmlund, B. och Söderström, M. (2008), "Hur påverkas inkomsterna av skatteförändringar?", Rapport 2008:28, IFAU.

Kleven, H.J., Landais, C., Saez, E. och Schultz, E.A. (2014), "Migration and Wage Effects of Taxing Top Earners". *Quarterly Journal of Economics*, Vol. 129(1), 333-378.

Kleven, H., Kreiner, C.T., Larsen, K., Søgaaard, J.E. (2023), "Micro vs Macro Labor Supply Elasticities: the Role of Dynamic Returns to Effort", *American Economic Review*, Vol. 115(9), 2849-2890.

Lundberg, J. (2016), "Platt skatt för högre intäkter", Timbro.

Lundberg, J. (2017), "Analyzing Tax Reforms Using the Swedish Labour Income Microsimulation Model", Department of Economics, Uppsala University, WP 2017:12.

Miao, D, Selin, H., Söderström, M. (2025), "Earning Responses to Even Higher Taxes", *The Economic Journal*, Volume 135, Issue 667, April 2025, s. 838-860..

Selén, J. (2002), "Taxable Income Responses to Tax Changes: A Panel Analysis of the 1990/91 Swedish Reform", FIEF WP No. 177.

Svenskt Näringsliv (2024), "Skattebaseeffekter av värnskattens avskaffande".

Svenskt Näringsliv (2025a), "Tillväxtagenda 2035: För ett växande Sverige", rapport, juni 2025

Svenskt Näringsliv (2025b), "Skattereformer för en kunskapsintensiv ekonomi", rapport, juni 2025.